

FLORIN PIERSIC — interpretul lui Ioviță din „Cartea lui Ioviță” de Paul Everac la Teatrul Național „I. L. Caragiale”

Acum, după aproape 250 de reprezentații cu Cartea lui Ioviță de Paul Everac, îmi aduc aminte de ce-mi spunea autorul după premieră: „un director de teatru mi-a zis că va da cel mult zece spectacole cu această piesă!” „Dar eu cred că tu ai să joci mai multe. Singura condiție este să-ți păstrezi emoția și mai ales credința în tot ceea ce faci și spui, în acest rol”. Poate o să vi se pară destul de dulceag ceea ce am să vă declar acum (cu toate că asta e genul meu și oricâte eforturi să fac nu pot ieși din el), dar de fiecare dată când am jucat acest rol, fie pe scena Teatrului Național, fie în diferitele orașe din țară, m-am gândit la cele spuse de autor. De altfel, trebuie să mărturisesc cu foarte mare sinceritate, mi-au plăcut întotdeauna rolurile pe care le-am interpretat, dar le-am iubit mai mult pe cele care-mi ofereau un plus de spectaculozitate, de culoare, ceva care să șocheze, să rămână, să impresioneze, să țină trează atenția spectatorului. De aceea, când am citit prima dată piesa, am zis „nu pot juca eu așa ceva”, mi se părea personajul destul de tern, închisat, declarativ, chiar lozincand, așa putea spune. Probabil, căutam momentul sau momentele în care să fi putut să „uluiesc” spectatorii, să-i trezesc, să-i irit. Nu găseam nicăieri în el așa ceva. Nu vroiam să joc. Ajunsesem până acolo încât îi spuneam autorului, care era și regizorul piesei: „maestre, eu n-am cap de director, nu cred că mă crede lumea că-s eu, Ioviță, director al unei fabrici de chimicale”. „Greșeli, totul nu vine de la cum arăți, totul vine de la ce simți, de la puterea credinței pe care o ai în cuvintele pe care le rostești”. Vorbele astea îmi aduceau aminte de maestrul Finți, care avea o răbdare, o fervoare și o plăcere de a lucra, de a transforma, de a forța în sufletul actorilor. Vedeam, — mai bine zis, simțeam — că Paul Everac doarește ca eu, numai eu să joc acest rol. De altfel într-un caiet-program a prezentat, într-un text gen navelă timpului repetițiilor, adică, „impresiile de călătorie”, filmul tuturor repetițiilor până la premieră. Era bine ce scria acolo și așa

putea spune chiar adevărat. Căutam un subterfugiu, întârziem, nu puneam suflet (iertăți modestia, dar eu pun suflet cam în toate, poate prea mult, sigur prea mult), doar-doar am să-l oblig să renunțe la mine, doar erau atția și atția care așteptau un rol principal!

Toate astea, până într-o zi, când mi-a spus: „nu vrei să dai tot ce ai tu mai bun în tine, să gîndești, să-l iubești pe Ioviță, să fii tu Ioviță, pentru că, dragă Piersic, ar fi extraordinar să ai măcar zece la sută din calitățile lui. Ce iubești tu mai mult pe lumea asta? Teatrul, părinții, filmul, călăria? Ce? Așa iubește Ioviță substanțele la care lucrează și pe care le inventează. De ce nu vrei să uiți tot ce ai făcut până acum, mai bun sau mai rău, și din acest personaj, care ți se pare liniar, încuiat, îndărătnic, să faci un om cum nu există, drept, curat până la lipsă de culoare...? Devotat unei idei mărețe, pe care o poartă în suflet de când s-a născut, devotat familiei lui, devotat țării lui, devotat meseriei lui, și mai ales devotat ideilor lui, pe care nimeni, niciodată nu poate să i le schimbe...” Mi-am șoptit în barba ce o aveam pentru că filmam în serialul lui Barbu (Mărgelatu), „la să-i arăt eu lui ce pot!” Lăuda A cincea lebădă, pe Corado Negreanu, pe Mihăilescu-Brăila în Ordinatorul, îi lăuda pe toți actorii că sînt orgolioși, vanitoși — asta nu trebuie să v-o spun eu, că sînt prea rare excepțiile — atunci eu, orgolios până la Dumnezeu, eu pe unde-s? Pe „nicăria!” și-am început să repet serios. Economia de mijloace, replica scurtă, tunsă, fără efecte stufoase, fără melodie, privirea arsă, fierbinte, prezentă, vie, atentă, inteligentă, înlăcrimată, nervozitatea unor mâini care vorbesc și ele singure, sufletul care oricînd e gata să dea și să primească; și, peste toate — ceva incredibil, recunosc —, am descoperit, cu ajutorul autorului, o tristețe nemărginită a omului care înțelege totul, care doarește ca și semenii lui să înțeleagă totul și care vede departe, foarte departe, concret și poetic totodată, cum ar putea să fie totul.

Un colaborator al revistei „Teatrul” mi-a spus, după premieră, între patru ochi: „Așa un om nu există!”, la care i-am răspuns „autorul zice, întrebându-l și eu același lucru, că există”. Iar dacă nu există, zic eu și astăzi, e bine că măcar spectatorii care l-au văzut, l-au auzit pe Ioviță, au căzut cîteva clipe pe gînduri, zicînd în străfundul sufletului „ce păcat că nu sint ca el, sau aproape ca el”! Așa cred eu că ar trebui să fie un comunist adevărat.

Ioviță este eroul contemporan, este intransigentul, este vizionarul, este inima caldă a unui popor talentat și fermecător, este cel care, orice ar fi: director, inginer, sau simplu muncitor, își dedică viața și munca unei idei, într-un cuvînt, un om adevărat, puternic. Cînd mă gîndesc la el, eu, care — am uitat să vă spun, între timp m-am îndrăgostit de el, de personajul pe care-l joc — repet, cînd mă gîndesc la el, am în minte replica finală, care la prima lectură — nu la a zecea, sau la a treizecea — nu-mi spunea aproape nimic. Dar, ou timpul, fiecare tablou, fiecare confruntare a lui cu semenii m-a dus la o emoție unică, răsfrîngîndu-se ferocit asupra evoluției mele ca actor pe scenă. Îmi spuneam: „Nu, nu mă voi simți niciodată singur. Nu mă voi sootti niciodată părăsit, nici surghiunit, nici lovit de vreo nenorocire, alîta vreme cît voi simți reazimul oamenilor care au aceeași conștiință ca mine. Și deasupra mea, speranța”...

Se spune că există dragoste la prima vedere. E adevărat, sint convins de asta. Dar știu tot atît de bine că ai ocazia să cumoști un om, să-l ascuți, să-l vezi, să-l înțelegi, să-l compănești, să-i descoperi defectele și calitățile, să începi să te simți legat de el, și într-o bună zi să simți că-l iubești, să simți că ți-e indispensabil. Așa s-a întîmplat la mine ou Ioviță.

Iertați-mă, trebuie să închei cun am început, melodramatic. Ce să fac, ăsta-s eu! Știu că mă repet doresc să fiu măcar aici, în paginile revistei de specialitate, ou sufletul în palmă, argument în plus că teatrul e viața mea. Deci, voiam să spun că a fost o întîlnire bună între mine și personajul lui Everac. Ioviță m-a schimbat, m-a pus pe gînduri, în multe ale mele personale, de viață, de existență. A fost o întîlnire bună ou scriitorul Everac; pe lîngă cei doi-trei actori mai sus citați, eram și eu o reușită. O întîlnire bună și cu regizorul Everac, care, convenindu-i aluatul Piersic, ou mai multă sau mai puțină drojdie, a știut să-l „frămînte”, să-l „dospească” și să-l „coacă”. Era o revelație pentru mine — pentru că eu socot că actorul, fără regizor, e pierdut. În sfîrșit, a fost o întîlnire bună și cu partenerii Ioana Bulcă, Eugenia Maci, Matei Alexandru, Matei Gheorghiu, Traian Stănescu. Constantin Dinulescu, Constantin Diplan, Anatolie Spînu. Și o întîlnire foarte bună ou publicul. Și pentru că trebuie să închei neapărat în genul lui Ioviță, nu pot uita replica unui inginer chimist de la Brazi, Ion Horea, care a venit după spectacol și, ou ochii umezi, mi-a spus: „Stimate actor, ce-am simțit astă seară n-am simțit, poate, niciodată într-o reprezentație de teatru! Eu sint un Ioviță!” Mi-a strîns mina, s-a uitat în ochii mei și a plecat. N-am să-i uit niciodată privirea! Ea mă duce și, absolut sigur, mă face să cred că teatrul nu va muri niciodată și că tot ce e făcut ou credință rămîne, oum eu vă rămîn credincios, dumneavoastră, tuturor celor ce m-ați citit acum.

Mărturie consemnată de
Maria MARIN

